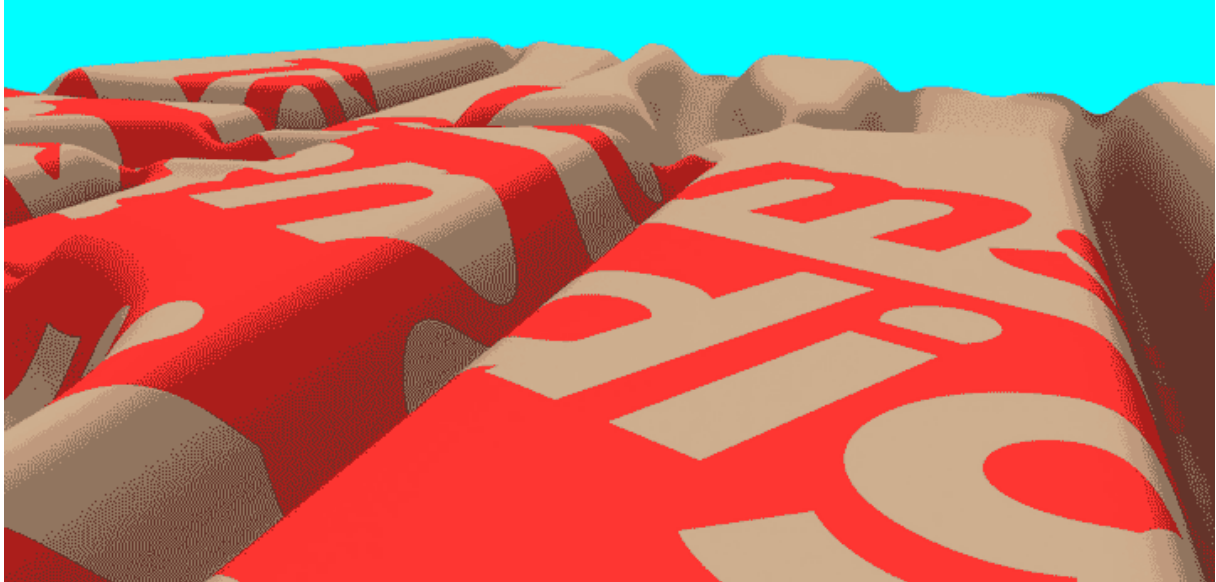

**indienen tussen 1 oktober
en 30 november 2021**

Open Oproep Toekomstbestendig landelijk gebied #2

Het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie wil ruimtelijk beleid op alle schaalniveaus met elkaar verbinden en versterken en lanceert hiervoor de nieuwe Voucherregeling Ruimtelijk Ontwerp. De regeling heeft een looptijd van een jaar en sluit inhoudelijk aan bij de grote opgaven uit de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). Het biedt ruimte aan circa 200 innovatievouchers, waarmee decentrale overheden en semipublieke organisaties extra ontwerpkracht kunnen inschakelen bij het verkennen en het versterken van hun beleid. Met de vouchers kunnen zij aan ruimtelijke ontwerpers en onderzoekers een opdracht verstrekken voor een ontwerpend onderzoek naar de lokale consequenties van die grote opgaven. Voor de selectie van voucher-voorstellen schrijft het fonds in 2021 acht open oproepen uit. De Open Oproep Toekomstbestendig landelijk gebied is de achtste in die reeks.

De Open Oproep Toekomstbestendig landelijk gebied #2 richt zich op de relatie tussen stad en land, maar ook op de toekomst van onze productielandschappen.

Open Oproep Toekomstbestendig landelijk gebied #2

- budget € 500.000
- doorlopend indienen vanaf 1 oktober t/m 30 november 2021
- looptijd project is 1 tot 3 maanden
- € 10.000 tot € 30.000 incl. btw per innovatievoucher
- circa 25 voorstellen worden geselecteerd

Twee derde van het Nederlandse grondoppervlak wordt gebruikt door boeren, waar vooral intensieve landbouw en veehouderij wordt bedreven. Deze focus op grootschalige productie maakt dat het natuurlijk

evenwicht achtergesteld is geraakt aan de opbrengsten. Waterbeheer is vooral dienend aan de landbouw, en bemaling van kwetsbare bodem (zoals in de veenweidegebieden) leidt tot steeds verder inklinken. Bemesting zorgt voor een te veel aan stikstof, waardoor planten- en diersoorten verdwijnen.

De grote nationale opgaven zoals de energietransitie, de klimaatadaptatie en de noodzaak van het terugdringen van stikstof bieden kansen om ook de inrichting van onze grootschalige productielandschappen te overdenken. Kunnen we een natuurlijk evenwicht herstellen dat duurzame productie en natuurwaarden met elkaar kan verenigen? Kan de landbouw ook bijdragen aan grondstoffen voor bijvoorbeeld de productie van circulair bouw materiaal voor de grote woningbouwopgave die op stapel staat, bijvoorbeeld in de vorm van productiebossen? En kunnen we – ervan uitgaand dat Nederland een groot parklandschap is waar bewoning en productie naast elkaar bestaan – tot een duurzamere relatie komen tussen stad en land?

Wat in ieder geval zeker is, is dat de inrichting van het landelijk gebied van de toekomst een grote ontwerp-opgave is, die we niet onbenut moeten laten. Hier liggen kansen leef- en productieomgevingen te creëren, die elkaar versterken en tot duurzame modellen kunnen leiden, niet alleen op economisch vlak, maar ook op gebied van ruimtelijke kwaliteit, gezondheid en leefbaarheid.

voor wie is deze oproep?

Geïnteresseerde (semi)publieke organisaties, zoals gemeenten, provincies, waterschappen, woningbouwcorporaties, zorginstellingen en uitvoeringsorganisaties - maar ook regionale samenwerkingsverbanden tussen deze partijen - kunnen samen met ruimtelijk ontwerpers en onderzoekers een aanvraag voor een innovatievoucher indienen.

Deze oproep richt zich op vernieuwers die op onderzoekende wijze met lokale en regionale partners willen samenwerken aan kansen en oplossingen om de vitaliteit van steden en dorpen richting de toekomst te versterken. Deze vouchers zijn bedoeld om de kosten van een ontwerpend onderzoek naar een concrete casus of ontwerp-vraag te financieren, waarbij ook specifiek aandacht uitgaat naar de manier waarop wordt samengewerkt en resultaten en inzichten worden gedeeld. Bij selectie is de looptijd van het onderzoek 1 tot 3 maanden.

Wanneer een (semi)publieke organisatie de aanvraag indient, dient deze partij een offerte van de te betrekken ontwerper(s)/ onderzoeker(s) bij zijn aanvraag bij te voegen. Wanneer ontwerper(s)/ onderzoeker(s) de aanvraag indienen, dienen zij bij de aanvraag een intentieverklaring van de (semi)publieke organisatie met wie zij zullen samenwerken bij te voegen.

Let op:

Als op het moment van indienen nog geen ruimtelijk ontwerper/onderzoeker bij het project betrokken is, dan kan dat in het projectcanvas worden aangegeven. Bij een positieve beoordeling kan vanuit het fondsnetwerk worden gezocht naar een geschikte partner op het gebied van ontwerpend onderzoek en een matchmakingstraject worden opgestart. Definitieve toekenning vindt pas plaats nadat overeenstemming over de uit te voeren werkzaamheden is bereikt.

Mocht je als ontwerper/onderzoeker nog geen (semi)publieke organisatie hebben om mee samen te werken, dan kun je je direct bij ons melden. Samen zullen we dan verkennen of er mogelijkheden zijn je via het eerder genoemde matchmakingstraject te koppelen. Daarbij nodigen wij ook nadrukkelijk jonge ontwerpers / bureaus uit om deze oproep aan te grijpen om met ontwerpend onderzoek op de NOVI opgaven aan de slag te gaan.

De voucherregeling staat ook open voor intermediairs. Denk daarbij aan partijen die zelf geen (semi)publieke taak uitvoeren en ook geen ontwerper zijn, maar die wel een rol kunnen spelen in het koppelen van partijen, zoals een regio- of citydeal, een dorpsraad, een ondernemersvereniging of een culturele instelling. Zij kunnen ook al aanvragende partij optreden en voor hun coördinerende / verbindende rol een begrotingspost van max. 20% van het totaal aangevraagde bedrag opnemen. Als zij namens meerdere gemeenten een aanvraag indienen, dan kunnen zij per gemeente max. €20.000,- aanvragen met een limiet van €100.000,- op het totaalbedrag. Vanzelfsprekend dienen deze aanvragen van de nodige intentieverklaringen vergezeld te gaan.

mogelijke denkrichtingen

Voor een toekomstbestendig landelijk gebied spelen de volgende subthema's een belangrijke rol:

- Herstellen van bodem in relatie met de natuur
- Kringlooplandbouw en nieuwe vormen van productielandschappen
- Bossenstrategie
- De tegenstelling tussen stad en landschap opgeheven

Deze lijst is vooral bedoeld om te inspireren en in die zin zeker niet limitatief! Hierna volgt per subthema een korte schets van mogelijke denkrichtingen.

- Herstellen van bodem in relatie met de natuur

Voor grote delen van de Nederlandse productielandschappen zijn de principes van landbouw leidend en het waterbeheer volgend. Tot voorkort was het wegwerken van water de voornaamste taak van waterschappen, sinds een aantal jaren wordt er in de steeds warmere zomers water de polders in gelaten, om grondwater-tekorten aan te vullen. Droogte leidt tot oogstuitval en zoetwater dreigt schaars te worden. Ook wat betreft de veenweidegronden, die meters zijn gezakt de afgelopen eeuwen, is op sommige plekken het einde van de maakbaarheid in zicht. Ook hier is de waterstand de sleutel tot een duurzame toekomst: alleen door de waterpeilen te verhogen kan de verzakking worden tegengegaan, met grote consequenties voor het gebruik. Voor een duurzame toekomst, die het evenwicht tussen water, bodem en natuur herstelt, moeten een aantal knoppen om, en nieuwe combinaties worden gemaakt tussen de verschillende grootheden.

- Kringlooplandbouw en nieuwe vormen van productielandschappen

Het Nederlandse landschap is van oudsher een productielandschap, dat op grote schaal is ingezet voor vooral de productie van voedsel, maar nu lopen we tegen de grenzen van het systeem aan. De landbouw staat voor belangrijke uitdagingen: vermindering van de uitstoot van broeikasgassen en stikstofverbindingen, herstel van de (bodem)biodiversiteit, waterkwaliteit en –beschikbaarheid. Dit geeft aanleiding om te kijken naar het landschapsecologisch systeem en hoe aspecten als kringlooplandbouw, biodiversiteit, dierenwelzijn en voedselkwaliteit hierin passen samen met de belangen, kennis en kunde van de agrarische sector. Welke vernieuwende integrale ontwerpstrategieën kunnen ingezet worden voor een duurzaam circulair, toekomstgericht en landschapsinclusief voedselsysteem? Hoe kan ontwerp bijdragen aan de ruimtelijke inpassing van de transitie van de voedselketen in het Nederlandse landschap? Daarnaast oogsten we naast voedsel ook steeds meer energie. Kunnen de aanwezige landschapsstructuren bijdragen aan een duurzame ruimtelijke inpassing van deze transitie? En hoe kunnen we de ruimte optimaal gebruiken en bijvoorbeeld ook laten bijdragen aan herstel van natuur en toename van biodiversiteit?

- Bossenstrategie

Nederland kent op dit moment 370.000 hectare bos in Nederland. De bossenstrategie beoogt het areaal tot 2030 met 10% te vergroten. Dat is nodig voor de biodiversiteit en het vastleggen van koolstof, zoals afgesproken in het Klimaatakkoord. Bos draagt ook bij aan het vasthouden van water, en daarmee aan vermindering van zomerse hitte, het verbetert de sponswerking van de bodem, biedt extra houtopbrengsten voor een circulaire economie, en last but not least extra recreatiemogelijkheden. In combinatie met houtbouw kan de bossenstrategie zorgen voor een gigantische CO2-reductie in de bouw.. Momenteel komt maar 10% van het hout voor de bouwindustrie hier vandaan. Is het mogelijk om de circulaire kringloop van het hout kleiner te maken en onze eigen bossen hier meer voor te gebruiken zonder dat dit ten koste gaat van de biodiversiteit? Of zouden we deze kringloop zelfs lokaal kunnen sluiten? Wat vraagt dit qua locatie, gebruik, opzet, boomsoorten en beheer?

- De tegenstelling tussen stad en landschap opgeheven

Conform de constatering dat Nederland een grote netwerkstad is, kun je stellen dat alle landbouw in Nederland dus stadslandbouw is. Kunnen we in een land, dat eigenlijk geen 'countryside' heeft, maar stukken productielandschap tussen de stedelijke en dorpskernen, ook integraler gaan denken over bewoning versus landbouw, en de verweving ervan? Is op het moment dat de landbouw niet langer leidt tot geuroverlast of gezondheidsproblemen door kunstmest, een kansrijke mix te bedenken tussen wonen en landbouw? Kunnen we op die manier ook kortere ketens introduceren tussen productie en consumptie? En kan de scope worden verbreedend bouw materiaal verbouwen, energie produceren, water bergen en andere cruciale functies toevoegen aan het gebied dat nu het label 'landbouw' heeft?

voor welke voorstellen kan subsidie worden aangevraagd?

Om voor een innovatievoucher in aanmerking te komen dient een actuele maatschappelijke opgave of een concreet ruimtelijk vraagstuk te worden omschreven dat inhoudelijk aansluit bij het thema van deze open oproep. Binnen het voorgestelde project dient een heldere aanpak omschreven te zijn, waarbij door decentrale overheden en/of semipublieke organisaties, samen met betrokken en belanghebbende partijen onder begeleiding van ontwerpers, in een tijdsbestek van 1-3 maanden onderzoek wordt verricht ter verkenning en versterking van lokaal en/of regionaal beleid.

waar wordt op beoordeeld?

Het Stimuleringsfonds laat zich bij de beoordeling van ingediende voorstellen adviseren door een commissie van enkele externe deskundigen met relevante expertise op het gebied van ontwerpend onderzoek en de inhoud van deze specifieke open oproep.

Deze commissie let bij de beoordeling van de voorstellen op deze criteria:

- relevantie van de vraagstelling
- doel en opzet van het plan van aanpak
- de mate waarin de beoogde effecten het beleid versterken en/of vernieuwen
- de deskundigheid van de betrokken partijen
- de manier waarop door de betrokken partijen wordt samengewerkt
- de manier waarop de resultaten worden gedeeld en verduurzaamd
- de coherentie tussen bovengenoemde onderdelen

doorlopend selecteren

Let op: aanvragen voor innovatievouchers worden doorlopend op volgorde van indiening behandeld; de datum en het tijdstip van indienen van een volledige aanvraag is daarbij leidend.

De behandeling en beoordeling van ingediende voorstellen vindt plaats binnen de kaders van de Regeling Open Oproep van het Stimuleringsfonds. Een eventuele subsidie wordt zodoende op basis van dat reglement verstrekt. Voor deze open oproep zijn de volgende artikelen uit dat reglement **niet** van toepassing:

- artikel 4, lid 1, onder b;
- artikel 10, lid 2;
- artikel 12, lid 1 en 2;

indienen aanvraag

Uw voorstel kunt u **vanaf 1 oktober tot en met 30 november 2021** via de online aanvraagomgeving van het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie indienen. Selecteer hierbij de ronde 'Open Oproep Toekomstbestendig landelijk gebied'. Een voucheraanvraag bestaat uit:

1. Een volledig ingevuld aanvraagformulier;
2. Een volledig ingevuld projectcanvas (1 A3 > zie VRO projectcanvas + VRO projectcanvas toelichting);
3. Een planning en gespecificeerde begroting; (Voor de begroting geldt: maximaal 20% van de voucher mag worden ingezet voor overhead (organisatie, advies, begeleiding, kennisdeling en communicatie). De overige 80% dient volledig naar de ontwerper(s) te gaan. Cofinanciering is niet vereist. De maximale bijdrage aan het uurtarief van alle betrokken partijen bedraagt €75 excl. btw.);
4. Offerte(s) van de betrokken ontwerper(s)/onderzoeker(s) > als een (semi)publieke organisatie aanvraagt; of een intentieverklaring van een (semi)publieke opdrachtgevende partij > als een ontwerper aanvraagt (max. 2 A4); (De intentieverklaring kent geen vast format, maar beschrijf ten minste de betrokkenheid, inzet en bijdrage aan de boring en doorwerking van de resultaten.);
5. CV's/resumes van alle partners die direct bij de uitvoering van het project betrokken zijn (max. 2 A4);
6. Een uittreksel uit het register van de Kamer van Koophandel van de aanvragende partij (2 A4);
7. Een representatieve afbeelding voor communicatiedoeleinden, waarvan de beeldrechten bij de aanvrager of de betrokken ontwerper/onderzoeker rusten;
8. Aanvullend indien gewenst: relevante documentatie m.b.t. tot het project (max 4 A4);
9. Aanvullend indien gewenst: link naar video van max. 3 min waarin het project wordt gepitcht.

Als de aanvraag niet aan bovenstaande omschrijving voldoet, kan er geen beoordeling plaatsvinden.

Let op:

- Maak tijdig een account aan voor de online aanvraagomgeving. Het valideren van een nieuw gebruikersaccount kan tot maximaal 1 werkdag duren.
- Raadpleeg voor het indienen van uw aanvraag de Leidraad voorbereiding subsidieaanvraag. Deze leidraad biedt onder andere houvast bij het opstellen van de planning en begroting.

NB. Er is een themadossier opgesteld met referentieprojecten van ontwerpend onderzoekstrajecten die eerder tot vernieuwende inzichten op de subthema's van deze open oproep hebben geleid. Dit document dient ter inspiratie en kan aanvragers helpen bij de positionering van hun voorstel.

subsidieprocedure

doorlopende advisering

De adviseurs worden door het Stimuleringsfonds geselecteerd en aangesteld en zullen vanaf het uitschrijven van deze oproep eenmaal advies aan het bestuur uitbrengen over de voorstellen die in de voorliggende periode zijn ingediend.

ontvangst en selectie

Uiterlijk één week na indiening ontvangt u per e-mail een ontvangstbevestiging. Na het sluiten van de betreffende beoordelingsperiode informeert het bestuur de aanvrager schriftelijk over zijn besluit. Bij een positief besluit dient het project binnen 1 maand vanaf de beschikingsdatum van start te gaan. Afgewezen voorstellen ontvangen een negatieve beschikking. Het Stimuleringsfonds zal alleen publiekelijk over geselecteerde voorstellen communiceren.

startbijeenkomst, lezingen en werkbijeenkomsten

De geselecteerde teams ontmoeten elkaar in een startbijeenkomst, een gezamenlijk afstemmings- en startmoment. Daarnaast wordt inhoudelijke verdieping aangeboden in een reeks lezingen, en vinden er werkbijeenkomsten plaats waar de deelnemers hun (tussentijdse) resultaten bespreken en lessen worden gedeeld.

contact

Voor vragen over de open oproep en de procedure kunt u contact opnemen met het projectteam van de Voucherregeling Ruimtelijk Ontwerp. Mail naar voucherregeling@stimuleringsfonds.nl of bel 010-310 79 37.

nieuwsbrief

Bent u geïnteresseerd in de resultaten en inzichten uit deze voucherregeling? En blijft u graag op de hoogte van verdiepende lezingen, masterclasses en werkbijeenkomsten in het gelijknamige actieprogramma? Volg dan:

'De nieuwe ruimte' kennispagina

en schrijf u hier in voor de nieuwsbrief 'De nieuwe ruimte'

We bouwen aan een lerend netwerk van decentrale overheden, semipublieke organisaties, experts, ontwerpers en andere professionals en beogen zo de impact van het traject als geheel en de kracht van ontwerp in het bijzonder te vergroten.

context

De Voucherregeling Ruimtelijk Ontwerp maakt onderdeel uit van het tweede steunpakket voor de culturele en creatieve sector. Met deze regeling beoogt het Stimuleringsfonds nieuwe vormen van opdrachtgeverschap voor de ontwerpsector te stimuleren en tegelijkertijd nieuwe duurzame vormen van samenwerking tot stand te brengen om de positie van ontwerpers zowel tijdens als na afloop van de coronacrisis te versterken.